

Dansk PENs bestyrelses skriftlige beretning til den ordinære generalforsamling 13. marts 2024

Præsidentens indledende bemærkninger

Hvert år står præsidenten for Dansk PEN og indleder med ord, der falder nogenlunde på samme måde: det har været et skidt år for ytringsfriheden i verden. De ord er også dem jeg bliver nødt til at indlede med i dag. Der er behov for Dansk PENs arbejde for ytringsfrihed og mod forfølgelse, fængslinger og hadsk tale, fx i Iran, Rusland, Belarus, Ukraine, Israel, Palæstina, Afghanistan, Myanmar, Tyrkiet, Uganda, Egypten, Zimbabwe, Mexico. Men vi kan ikke nøjes med at konstatere at verden fortsat går den forkerte vej.

Vi må tænke videre for at kunne handle mere. Da international PEN blev dannet i London i 1921, skete det som en reaktion på 1. verdenskrig. En krig skabt af følelseladede kejsere, der følte trang til selvhævdelse. Krigsretorik og propaganda havde gennemsyret Europa i mange år forinden. Den britiske digter, dramatiker og fredsaktivist Catherine Amy Dawson-Scott foreslog at oprette en forening af forfattere som en måde at forene skribenter på tværs af nationale grænser efter ødelæggelserne under verdenskrigen. PENs første præsident, forfatteren og juristen John Galsworthy kaldte foreningen et "Folkeforbund for sprogets mænd og kvinder". Et Folkeforbund der arbejder for litteratur som et fælles udvekslingsmiddel mellem nationerne på trods af politiske eller internationale omvæltninger som det hedder i PENs charters første paragraf.

PENs charter er blevet omskrevet flere gange siden begyndelsen og i 2003 vedtog International PEN at tydeliggøre charterets indledende sætninger så den oprindelige sætning "among nations" blev ændret til "among people". I sin grund er og bliver PEN anti-nationalistisk.

Så nu lyder PENs charters første paragraf oversat fra engelsk: Litteratur kender ingen grænser og må kunne spredes frit mellem mennesker, på trods af politiske eller internationale omvæltninger.

For nylig kunne vi høre den russiske præsident Vladimir Putin retfærdiggøre krigen i Ukraine med en over to timer lang tale om den russiske nations stolte historie, der retfærdiggør krig og krav på landområder. En nationalisme, der legitimerer mord og forfølgelser, der ender med at koste civile og dissidenter som Aleksej Navalnyj livet. Også i Israel bruges nationalisme til at retfærdiggøre premierminister Benjamin Netanyahus drab på civile mænd, kvinder og børn. Samtidig med, at der blandt de civile ofre er det højeste antal skribenter siden 1992, har Netanyahu også obstrueret den internationale presses muligheder for at skrive om uhyrlighederne, ved at forhindre deres adgang til Gaza, medmindre de er ledsaget af det israelske militær.

Når man lever i en stat præget af en nationalisme, der retfærdiggør drab på civile borgere og skribenter (enten målrettet eller fordi de befandt sig på det forkerte sted), er det ekstra farligt for forfattere at tale de lokale magthavere imod. Der er heldigvis mange modige skribenter verden over,

der med fare for deres egen sikkerhed tør gå imod nationalister, der hævder, at nationens sag retfærdiggør enhver forbrydelse. Jo nærmere de er på den magt de kritiserer, jo større mod kræves der. Det er i PENs ånd at støtte disse forfattere, hvad enten de med fare for deres eget liv skriver mod Putin som Vladimir Kara-Murza eller de kritiserer Netanyahu i den israelske avis Haaretz, eller de som den belarusiske forfatter Ales Bialiatski, der modtog Nobels Fredspris i 2022, må gå mange år i fængsel for at tale imod præsident Aleksandr Lukasjenkos nationalisme, eller dem der som modtageren af Nobels Fredspris i 2023, Narges Mohammadi, gennem mange år taler åbent mod undertrykkelsen af kvinder i den religiøst-nationalistiske stat Iran. Og som i øvrigt nægter at forlade det land, der igen og igen har fængslet hende og undergravet hendes helbred. Hendes mand Taghi Rahmani, der selv har siddet i fængsel mange år i Iran, forklarer, at selv hvis Mohammadi løslades, vil hun ikke forlade Iran: "Hun ville ikke rejse, medmindre hun er helt sikker på, at hun kan vende tilbage til landet og spille den rolle, hun har valgt, der er mest effektiv, som menneskerettighedsaktivist. Og hun mener, at dette vil være kun mulig i Iran", siger han.

Alle disse modige mennesker taler, med livet som indsats, for menneskerettigheder og frihed for alle til at ytre sig på tværs af landegrænser og mod lokale krav om loyalitet overfor nationen.

Det er dem vi støtter i Dansk PEN. Vi er en af Danmarks ældste foreninger. Dansk PEN fylder 100 år i år. Og vi kan være glade for at i den lange periode er medlemsskaren bare vokset. Vi har en god bestyrelse, der sammen diskuterer uenigheder og finder løsninger. Vi har aktive undergrupper der gennem året har lavet arrangementer med fokus på Tyrkiet, litteratur fra Afrika, møder med skribenter fra Ukraine, Belarus, Tibet, Iran og arrangementer med fokus på bl.a. Julian Assange. Og så har Dansk PEN markeret sig som meget aktiv i International PENs arbejdsgruppe for oversættelser og retten til at skrive på egne sprog i Translation and Linguistic Rights Committee.

Vores fundament er vores meget engagerede og aktive medlemmer. Tre af dem, Ursula Andkjær Olsen, Pia Tafdrup og Niels Barfoed hjalp os i særlig grad i 2023 med at få store treårige bevillinger fra hele to fonde: Aage og Johanne Louis-Hansens fond og Hoffmann og Husmans Fond. Det styrker os i arbejdet med at fremtidssikre foreningen i de kommende år.

Jeg vil godt læse lidt op fra de støtteerklæringer vi fik fra forfatterne, for de siger det hele bedre end jeg.

Pia Tafdrup skriver: Dansk PEN er et af de mange nationale PEN-centre, der stadig ser samtalen mellem landene som en måde at give plads til undertrykte og kontroversielt tænkende (...) Vi befinder os i en dyster og kynisk tid med had og splittelse. Nye fronter opstår, friheden er truet fra mange sider. Vi har stadig behov for at forstå, hvad vi har fælles på trods af forskelle, hvad enten det gælder køn, etnicitet, kultur, evt. religiøst tilhørsforhold osv. Hvilke behov har vi som mennesker? Hvordan lever vi sammen? Hvordan skaber vi samfund med plads til alle? Dansk PEN indgår i det omfattende arbejde med at kaste lys på forfattere, forlæggere og journalister, der mange steder censureres, forfølges, fængsles og undertiden tilmed dræbes. Selv i tider med dybt traumatiske konflikter er det lykkedes Dansk PEN at indgå i eller selv skabe basale høringer og samtalerum.

Og Niels Barfoed skriver: Uden det dygtigt ledede og erfarne sekretariat (ved Mille Rode), ville Dansk PEN aldrig være nået så vidt. Og uden Dansk PEN ville Danmarks udveksling med den litterære verden omkring os, navnlig om beskyttelsen af det frie ord, ikke have den vægt og den anerkendelse, der er en kendsgerning i dag.

Ursula Andkjær-Olsen skriver: Dansk PEN, under daglig ledelse af Mille Rode, gør en kæmpe indsats for organisationens dobbelte mål: at arbejde for ytringsfrihed OG at beskytte mod hadsk tale. I den multipolære verdensorden som vi lever i, i det 3. årtusinde, er dette dobbelte mål mere afgørende end nogensinde.

I år kan vi takket være disse bevillinger blandt andet lave medlemskampagner og samle historien om de 100 år Dansk PEN har været med i International PEN. Den lange historie giver mange eksempler på, hvordan vi har hjulpet International PEN med balancen mellem både at kæmpe for ytringsfrihed og bekæmpelsen af hadsk tale og den ekstreme nationalisme. "Litteraturen kender ingen grænser". Det var den afgørende tilføjelse til PENs charter, der kom til kort efter 2. verdenskrig, på International PENs kongres i København i 1948. Det var en radikal anti-nationalistisk tilføjelse. I dag er det vigtigere end nogensinde at huske på den del af PENs charter.

Vi er ikke Dansk PEN fordi vi er hjemmehørende i nationen Danmark. Det er ikke den danske stat, der støtter civilsamfundets vogtere som PEN, og sådan må og skal det være. Vi skal bevare vores uafhængighed – også til at tale vores egen nationalstat imod når den krænker ytringsfriheden. Derfor har Dansk PEN også protesteret mod koranloven – den ændring af den danske straffelov, vedtaget i december 2023, der gør det strafbart at brænde eller på anden vis behandle religiøse skrifter utilbørligt som det hedder med en sjovt arkaisk formulering. Også her måtte bestyrelsen skabe de samtalerum Tafdrup henviser til, for vi er ikke altid enige. Og det skal vi heller ikke være. Både Dansk og International PEN er og skal være et arnested for interne spændinger. Det så vi allerede i PENs spæde start på PEN-kongressen i Berlin i 1926, hvor PENs charter blev lagt i støbeskeen. I årene efter 2. verdenskrig blev behovet for et ideal om at løsrive sig fra nationalisme forstærket med ønsket om at forhindre censur og fremme fri tale for at kunne opnå "én menneskehed, der lever i fred i én verden". Der er behov for disse idealer og for PEN som både forkæmper for ytringsfrihed og bekæmper af hadsk tale og en nationalisme, der kræver blind lydighed af sine borgere.

Som udtrykt af Margaret Atwood, på International PENs hjemmeside: "I en verden, hvor uafhængige stemmer i stigende grad kvæles, er PEN ikke en luksus, det er en nødvendighed".

Så, ja - det har været et skidt år for ytringsfriheden i verden. Men Dansk PEN har fået ny energi og nye muligheder for at fortsætte et arbejdet, der aldrig er nemt, men nødvendigt i en verden hvor det desværre har lange udsigter at vi kan overflødiggøre os selv.

Så tak til Mille og til vores engagerede medlemmer og bestyrelsesmedlemmer – ikke mindst Per Øhrgaard der nu træder ud af bestyrelsen efter mere end 30 år, heraf hele 14 som præsident. Med en sådan opbakning og forbilleder får vi nye kræfter til at fortsætte arbejdet.

Cathrine Hasse, Præsident for Dansk PEN

PEN Internationals 89' kongres - online

“The Truth of Fiction and the Fiction of Reality”

26.-28. September

Den internationale PEN-kongres er et af årets højdepunkter for mødet mellem de nationale centre, PEN Internationals ledelse, og sekretariatet i London. Her drøftes strategi for indsatserne rundt omkring i verden, hvor kolleger står i problemer til halsen og konflikterne hober sig op. Hvor brænder det særligt på? Hvilke muligheder har vi på nationalt og regionalt plan og som samlet international organisation? Hvad har virket og hvad har vist sig mindre effektivt. Her diskuteres også organisationens strukturelle og økonomiske udfordringer, hvoraf ikke mindst det sidst er ganske alvorligt. PEN International har i mange år haft en skrantende økonomi. En betydelig del af midlerne kommer fra SIDA, den svenske Styrelse for internationalt udviklingssamarbejde, og også det norske udenrigsministerium har gennem en årrække bidraget økonomisk til PEN International. De nationale centre betaler årligt et kontingent til PEN International, beløbet fastsættes af kongressen og afregnes efter antal medlemmer i det enkelte center. De nationale centres økonomiske bidrag er altafgørende for det internationale arbejde, da disse penge ikke er øremærket til konkrete projekter. I mange lande er PEN-medlemmernes økonomi så presset, at et årligt kontingent er en til tider næsten uoverkommelig udgift, og værre er det naturligvis, når det kommer til deltagelse i de internationale kongresser og komitémøder. En stor del af de delegerede på PENs internationale møder betaler af egen lomme, eller de får hjælp fra rigere PEN-centre, der skiller sammen, så kolleger fra fattigere dele af verden kan komme med på møderne. Derfor er erfaringerne fra Covid-pandemien, med gennemførelse af onlinemøder og kongresser, meget nyttige. I de skandinaviske PEN-centre har vi i mange år argumenteret for, at de internationale kongresser kun skulle holdes hvert andet år, for ikke at dræne både de nationale centre – og den fælles internationale organisations økonomi, men også fordi det er en unødvendig belastning af klimaet, hvert eneste år at flyve folk fra den ene del af verden til den anden.

Selvom kongressen foregik online og af den grund måske opleves en smule mindre intens, så var der en række væsentlige og interessante paneldebatter som bl.a.

dykkede ned i og satte spørgsmålstejn ved den ændrede forestilling om sandhed og virkelighed i verden i dag, på baggrund af den trussel vi udsættes for, fra den stigende grad af misinformation og propaganda. Kongressen blev indledt med en tale af den internationale præsident, den tyrkiske forfatter Burhan Sönmez, der mindede om, hvad der dybest set er PENs mission i en verden, hvor mennesker jages på flugt af undertrykkelse, krige og konflikter. ”Lad os huske, at digtere som Dante og videnskabsfolk som Einstein engang var flygtninge.”

Det er en tanke værd, hvad verden ville være gået glip af, hvis ingen havde taget ansvar for at hjælpe og sikre beskyttelse for mennesker som dem.

Valg til den internationale bestyrelse:

Der skulle vælges to nye medlemmer til den internationale bestyrelse, og der var fire kandidater opstillet, men få dage før kongressen trak den libanesiske forfatter Hala Kawsarani sit kandidatur af personlige årsager. Valget stod derfor mellem de tre øvrige kandidater, den tyrkiske forfatter og aktivist *Ege Dündar*,

VICTORIA AMELINA: UKRAINE

søn af den anerkendte journalist og forfatter Can Dündar, der har været fængslet og nu lever i eksil i Tyskland, den prisvindende forfatter og økonom *Elisha July* fra Zimbabwe og den franske forfatter, akademiprofessor, teaterinstruktør og oversætter *David Ferré*. De to fæstnævnte blev valgt til bestyrelsen. Derudover blev *Eric Lax* fra PEN America genvalgt som kasserer uden modkandidater, *Gerardo Montoya* fra PEN Mexico blev valgt til den nye Search Committee, der har til opgave forud for næste års kongres at finde egnede kandidater til bestyrelsen og andre poster i International PEN. Og med støtte fra Dansk PEN havde Translation and Linguistic Rights Committee på sit årsmøde i september allerede genvalgt *Urtzi Urruticoetxea* fra Baskisk PEN til formand. Valget skulle godkendes på kongressen, hvilket også skete.

Godkendelse af resolutioner:

I tidligere tider var der så godt som ingen grænser for, hvor mange resolutioner der blev fremlagt til vedtagelse på kongresserne. Der lå mange gode hensigter bag, men mængden af arbejde med at udforme de mange resolutioner stod slet ikke i forhold til den stærkt begrænsede effekt. Det var svært at få medierne til at interessere sig for dem og stort set kun de centre der selv havde fremlagt teksterne, oversatte og gjorde brug af dem i deres arbejde. I de senere år er der kommet begrænsninger på, så der nu kun bliver fremlagt 2-3 resolutioner, som centrene opfordres til at formidle til medierne, til deres landes regeringer og gerne gøre bredere kendt og tilgængelige.

På kongressen i 2023 blev der vedtaget to vigtige udtalelser.

Den første omhandler offentlig ærekrænkelser og strategisk og systematisk brug af retssystemet til at chikanere og tvinge forfatter og journalister til tavshed, de såkaldte *Criminal defamation charges and Strategic Lawsuit Against Public Participation (SLAPPs)*.

Den anden udtalelse adresserer de stigende spændinger der truer stabiliteten og freden i Bosnien - Herzegovina, Montenegro og Serbien, med misinformation, smædekampagner, intimidering og trusler mod forfattere, journalister og uafhængige stemmer.

Den fulde ordlyd af begge udtalelser kan læses her: <https://www.pen-international.org/congress-resolutions>

To tyske PEN-centre: Kongressen skulle tage stilling til en ansøgning om godkendelse af et nyt tysk PEN-center. Der er tale om en udbrydergruppe fra Tysk PEN, der nu har dannet et selvstændigt PEN Berlin. Det nye center er resultatet af en langvarig og formentlig hovedsagelig personbåret konflikt i tysk PEN, som desværre nu har ført til dyb splittelse. Udefra betragtet er det svært at vurdere konsekvenserne af, at Tyskland nu har to, tildels konkurrerende PEN-centre. Det nye center fik kongressens godkendelse, men i Dansk PEN valgte vi, i lighed med flere andre centre, at afstå fra at stemme.

Næste internationale PEN-kongres holdes i Santiago de Chile i dagene 23.-28. september 2024

Læs mere om International PENS kongresser: <https://www.pen-international.org/congress>

Forud for kongressen blev der holdt årsmøder i de fire komiteer, der tilsammen udgør kernen i PENS arbejde. I marts måned var det *Women Writers Committee*, der mødtes online, i maj afholdt *Writers for Peace Committee* sit traditionsrige årsmøde i Bled. Ligeledes i maj, og for første gang i fire år, mødtes *Writers in Prison Committee* i Zagreb, og i september var turen kommet til *Translation and Linguistic Rights Committee*, der holdt deres årsmøde online.

Dansk PEN er primært engageret i *Writers in Prison Committee (WiPC)* og i *Translation and Linguistic Rights Committee (TaLRC)*.

Writers in Prison Committee og Rapid Action-indsatser

Den internationale Writers in Prison Committee var sidst samlet i 2019 i Rotterdam. Derfor var det godt igen at kunne samles til WiPC-årsmødet i Zagreb, Kroatien, i dagene 12.-14. maj 2023, ikke mindst i lyset af alt det, der er sket i den mellemliggende periode, ikke mindst: Talebans magtovertagelse i Afghanistan og PEN Afghanistans medlemmer, der er blevet spredt over store dele af verden, Ruslands invasion i Ukraine, hvor PEN Ukraine har rapporteret, at der har været i omegnen af 50 angreb på ukrainske og udenlandske journalister og mindst 65 forfattere og digtere har mistet livet.

Årsmødet, der havde fået overskriften **FREE THE WOR(L)D IN TIMES OF WAR AND REPRESSION**, samlede repræsentanter for 36 PEN-centre, hvoraf delegerede fra 25 PEN-centre var tilrejsende, mens 16 centre deltog online. Fra dansk PEN deltog Cathrine Hasse.

Sammen med Finsk PEN finansierede Dansk PEN desuden deltagelse af to repræsentanter for PEN Belarus, Taciana Niadbai, præsident og Marina Kazlouskaja, bestyrelsesmedlem, der ellers ikke kunne komme med.

Under covid-pandemien har både PEN International og flere PEN-centre udviklet nye måder at arbejde på og nye veje til at nå ud til medlemmerne. Der er blevet afholdt online paneldiskussioner, Rapid Action-grupperne har fået nyt liv gennem regelmæssige onlinemøder med opdateringer, erfaringsudveksling samt diskussion og planlægning af fælles indsatser. Det har gjort det muligt for flere af PENs medlemmer at deltage, hvilket er et ubetinget gode, men uanset hvor godt det fungerer og hvor nødvendigt det kan være, så kan Zoom-, Teams og andre onlinemødeplatforme være et supplement, men ikke erstatte de fysiske møder, hvor bl.a. de uformelle samtaler ofte fører til nye samarbejder på tværs af centrene, stærkere kampagneindsatser og bedre koordinering.

Internationale Rapid Action-grupper

Dansk PEN indgår i flere internationale PEN Rapid Action-grupper, hvor repræsentanter for centre med særligt fokus på bestemte lande, koordinerer indsatsen og udveksler informationer og erfaringer. For Dansk PENs vedkommende drejer det sig især om grupper med fokus på Iran, Belarus og Tyrkiet. Arbejdet i disse grupper går blandt andet ud på at dele oplysninger om aktuelle forhold for de fængslede (fx sultestrejker, sygdom, afstraffelser, restriktioner omkring kontakt til familien mv.), om nye anklager, fængslinger, kommende retssager, lovforslag og andre ændringer, der berører PENs medlemmer og arbejdet i de pågældende lande m.v. Men også planlægning af fælles kampagner og henvendelser til myndighederne. Der holdes regelmæssige online-møder i disse grupper, i reglen hver 2-3 måned året rundt.

Samarbejde med andre organisationer

Vi får dagligt nyheder fra en række internationale menneskerettighedsorganisationer, som vi også samarbejder med om konkrete sager, bl.a. med at dele oplysninger og udarbejde fælles udtalelser og protester. 2023 har været et uhørt blodigt år. I følge Committee to Protect Journalists (CPJ) blev der verden over dræbt 99 journalister og mediarbejdere, det højeste antal siden 2015 og en stigning på 44% fra året før. 78 blev slået ihjel mens de passede deres arbejde, mens 8 dødsfald er uafklarede. 2/3 af de dræbte har mistet livet i Gaza og på Vestbredden siden Hamas' grusomme terrorangreb den 7. oktober. Krigen mellem Israel og Hamas havde fra oktober til og med december, altså bare tre måneder, kostet flere journalister livet end nogensinde før i et enkelt land på et helt år. Hvis man fraregner det uhyggeligt høje antal dræbte i Gaza, så faldt det samlede antal drab på journalister verden over betragteligt i forhold til året før, med 22

døde i 2023 mod 69 døde journalister i 2022, hvoraf 43 var arbejdsrelaterede. Faldet indikerer dog desværre ikke, at det er blevet mindre farligt at bedrive journalistik rundt omkring i verden. Antallet af rapporterede fængslinger var i 2023 ifølge CPJ på 320. Heraf tegner Kina sig for 44, Myanmar for 43 og Belarus for 28. Kina har i efterhånden mange år rangeret som et af verdens største fængsler for skribenter, men på grund af den udbredte brug af censur i landet er det svært præcis at fastslå hvor mange det drejer sig om. I Myanmar har landets uafhængige medier haft meget vanskelige vilkår siden militærkuppet i februar 2021. Umiddelbart efter kuppet lukkede militærjuntaen medier, fængslede et stort antal journalister og tvang mange i eksil. Juntaen benytter sig, ligesom så mange andre steder i verden, af løse og udokumenterede anklager om tilskyndelse til oprør og spredning af falske nyheder. I maj 2023 blev fotojournalist *Sai Zaw Thaike* arresteret, mens han dækkede eftervirkningerne af cyklonen Mokka i den vestlige del af Myanmar. Han blev idømt 20 års fængsel for tilskyndelse til oprør. Kilde: <https://cpj.org/?p=355384>

En opgørelse fra det europæiske journalistforbund EFJ og Europarådets platform for beskyttelse af journalister viser, at ved årsskiftet var 108 journalister fængslet på det europæiske kontinent (her er medregnet Azerbajjan, Tyrkiet, Ukraine, Belarus og Rusland), af dem er 40 i Rusland og de russiskbesatte områder af Ukraine. Kilde: <https://europeanjournalists.org/blog/2024/01/01/104-journalists-spent-new-years-eve-in-prison-in-europe/>

Dansk PENs WiPC-arbejde i 2023

Nedenfor er nogle af de sager beskrevet, som vi har været optaget af hen over året. Det er nedslag og så langt fra en fuldstændig oversigt. Dansk PEN medvirker og bidrager året igennem til utallige internationale protester og udtalelser, og vi modtager statusopdateringer og oplysninger fra kolleger i lande som Myanmar og Afghanistan, der for tiden er mere eller mindre glemt, som vi videreformidler til relevante eksperter, medier, danske EU-parlamentarikere, udenrigsministeriet og andre med indsigt i og interesse for disse områder. Den del af vores arbejde er måske udadtil ikke så synligt, men vi anser det for meget væsentligt, da vi ofte kan bidrage med oplysninger, som ikke ellers er umiddelbart tilgængelige.

I årets løb har vores opmærksomhed især været rettet mod seks lande, hvor forholdene for forfattere, journalister, kunstnere og politiske aktivister i de senere år er gået fra slemt til værre. Det drejer sig om Belarus, Rusland og Ukraine, Iran, Tyrkiet og Mexico. Mange andre lande burde også have fået mere opmærksomhed, heriblandt ikke mindst Kina og Myanmar, men dels har det været svært at få brugbare oplysninger ud om forholdene for de fængslede kolleger, dels har vores ressourcer været begrænsede. Vi håber, at vi i løbet af 2024 vil blive i stand til at dykke mere ned i forholdene i den del af verden.

BELARUS: Den 9. august 2023 var treårsdagen for præsidentvalget i Belarus, hvor Aleksandr Lukasjenko udråbte sig selv som vinder, trods omfattende og veldokumenteret valgsvindel. De store protestdemonstrationer blev mødt med hundredvis af arrestationer og massiv vold, der førte til at en demonstrant blev dræbt. Oppositionens leder Svetlana Tikhonouskaya blev tvunget i eksil og en klapjagt på al form for modstand mod regimet blev indledt. Året efter, i august 2022, blev PEN Belarus og en lang række andre

organisationer forbudt. Tusinder er flygtet og ifølge PEN Belarus, der nu er i eksil, er der tæt på 1500 politiske fanger i landet. Blandt dem er menneskerettighedsforkæmper og forfatter *Ales Bialiatzki*, der i 2022 modtog Nobels fredspris, jurist og forfatter *Maksim Znak*, filosof og forfatter *Uladsimir Mackievic*, sociolog *Tatsiana Vadalazhskaya* og journalist og forfatter . Den 57-årige kunstner og kurator *Ales Pushkin* blev i

marts 2022 idømt fem års fængsel for at "opildne til racistisk, nationalt og religiøst had" efter at have udstillet et portræt af en belarusisk anti-sovjetisk modstandsmand fra 2. Verdenskrig. Pushkin blev i juli 2023 akut indlagt på fængslets hospital og døde kort efter. Årsagen til hans død kendes ikke.

Mange belarusere, der har måttet forlade landet, oplever nu at deres familier derhjemme opsøges og chikaneres af de belarusiske myndigheder, og i september 2023 vedtog Lukasjenkos regering en ny lov der tvinger belarusere i udlandet til at rejse hjem, hvis de skal have fornyet deres pas. I Belarus risikerer de at blive idømt hårde fængselsstraffe, og dermed er de i realiteten gjort statsløse.

Dansk PEN har sammen med de øvrige nordiske PEN-centre i efteråret 2023 besluttet at igangsætte en fælles kampagne for at få løsladt Ales Bialiatski. Kampagnen retter sig i første omgang mod de nordiske landes regeringer og senere også mod EU. Vi håber desuden at medierne i de nordiske lande vil give forholdene i Belarus mere opmærksomhed. Kampagnen sættes i gang i slutningen af februar 2024 og fortsætter så længe Ales Bialiatski er fængslet.

RUSLAND: I løbet af det seneste år har mange russiske kulturarbejdere, kunstnere, aktivister og menneskerettighedsforkæmpere fået hårde fængselsstraffe for at udtrykke modstand mod Ruslands krig i Ukraine. I april 2023 blev forfatter, journalist, filmmager og politisk aktivist *Vladimir Kara-Murza* dømt til 25 års fængsel for, ifølge anklageren, at miskreditere militæret i forbindelse med en tale han holdt, hvor han kritiserede Ruslands invasion af Ukraine. Han afsoner nu straffen i et fængsel i regionen Omsk. Tidligere på året blev også forfatter og journalist *Dmitry Glukhovskij* dømt i absentia til otte års fængsel, for at tale imod krigen. Han forlod Rusland umiddelbart før invasionen i februar 2022 og har siden ikke kunne vende tilbage.

I december 2023 blev to digtere, *Artjom Kamardin* og *Jegor Sjtovba*, arresteret for at stå på gaden i Moskva og læse digte op imod Ruslands krig i Ukraine. De blev anklaget for at anstifte til had og true statens sikkerhed og idømt henholdsvis syv og fem et halvt års fængsel. Samme måned blev den anerkendte krimiforfatter *Grigory Chkharstishvili*, kendt under forfatternavnet Boris Akunin, føjet til de russiske myndigheders liste over "ekstremister og terrorister", og i februar 2024 beordrede en domstol i Moskva ham arresteret. Under en telefonsamtale i december 2023 blev han lokket af Putin-tro aktivister, der foregav at være imod krigen, til at udtale støtte til Ukraine. Også Chkharstishvili er arresteret in absentia da han bor i London. Anklagen lyder på "miskreditering af den russiske hær" og "spredning af falske oplysninger" om det russiske militær. Hans russiske forlægger har standset udgivelse og salg af hans bøger i Rusland. Andre kulturarbejdere, der er idømt hårde fængselsstraffe for at kritisere invasionen, er teaterdirektør *Zhenya Berkovich*, dramatiker *Svetlana Petriychuk* og senest musiker og kunstner *Sasha Skochilenko*, der i november 2023 blev idømt syv års fængsel for at have sat klistermærker med anti-krigsbudskaber på varer i et supermarked.

Et enkelt lyspunkt var der, da forfatter *Boris Kagarlitskij*, som i juli 2023 blev arresteret og anklaget for støtte til terrorisme, og dermed kunne se frem til op imod syv års fængsel, blev løsladt i december måned. Han fik dog en bøde på godt 40.000 kr.

IRAN: Protesterne efter Mahsa Aminis død i det iranske moralpolitis varetægt i september 2022 fik fornyet kraft, da folk på etårsdagen for Amiris død den 16. september, igen gik på gaden i 465 byer landet over. Kort tid efter døde endnu en ung kvinde, den 17-årige Armita Geravand, efter et sammenstød med moralpolitiet på en metrostation i Teheran. Hun lå i koma i 28 dage på hospitalet, hvor sikkerhedsvagter blokerede for besøgende, og familie og venner fik forbud mod at tale med medierne. I forbindelse med hendes begravelse den 29. oktober blev mange arresteret og slået af politiet, blandt andet menneskerettighedsadvokat *Nasrin Sotoudeh*, som er æresmedlem af Dansk PEN <https://www.pen-international.org/news/5srr895p5mdisydgarxs97nrovchji>. Sotoudeh har været fængslet og har fået adskillige domme siden hun blev arresteret første gang i 2010, og i 2019 blev hun idømt i alt 38 års fængsel og 148 piskeslag for at "true statens sikkerhed", "spredde propaganda" og "fornærme Irans religiøse leder". Dommen blev efterfølgende reduceret til ti års fængsel. I 2021 blev Nasrin Sotoudeh midlertidigt løsladt på grund af hjerteproblemer efter en sultestrejke og siden har modtaget lægelig behandling. Hun afsoner sin straf i Evin-fængslet i Teheran. Sammen med Narges Mohammadi, der også er æresmedlem af Dansk PEN (se længere fremme), indledte Nasrin Sotoudeh i starten af november endnu en sultestrejke, i protest mod forholdene og den arbitrære fængsling. Nasrin Sotoudeh blev løsladt mod kaution den 15. november, men hun er fortsat sigtet.

Vi har længe arbejdet på at udgive Narges Mohammadis *Hvid tortur*, samtaler med 13 kvindelige fanger i Evin-fængslet i Teheran, som PENS medlem Reza Rahimpour har oversat fra persisk til dansk, støttet af Kunstfonden, og som Andreas Harboes Fond støttede med penge til køb af rettighederne, grafisk opsætning og trykning. Bogen er således fuldt finansieret, så alle indtægter ved salg af bogen kan sendes direkte videre til Narges familie.

I oktober 2023 blev Narges Mohammadi tildelt Nobels Fredspris. Norsk PEN fejrede prisen ved en stor reception på det smukke Deichman Bjørvika bibliotek i Oslo den 7. december, hvor Narges mand, Taghi Rahmani talte på vegne af sin kone. Fra Dansk PEN deltog Cathrine Hasse og Mille Rode. Fredsprisen blev overrakt til hendes 17-årige tvillinger Ali og Kiana ved den officielle ceremoni i Oslo 10. december, og den 13. december 2023 tildelte Europa-Parlamentet Sakharovprisen til bevægelsen *Kvinde – Liv – Frihed*.

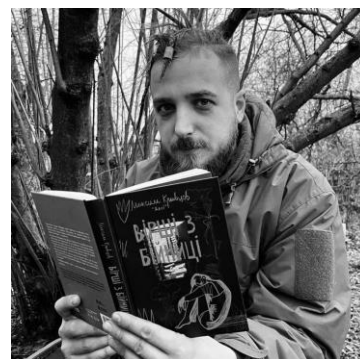
MEXICO: Mexico er ikke i krig, men i Mexico bliver der slået flere journalister ihjel i forbindelse med deres arbejde, end i noget andet land udenfor verdens krigszoner. Narkokarteller og korrupte myndigheds personer antages at stå bag de mange drab, men langt størstedelen af mordene opklares enten ikke fordi efterforskningen er mangelfuld, eller de ansvarlige går fri og retsforfølges ikke. Rekorden på drab var i 2022, hvor CPJ kunne rapportere 15 mord på især undersøgende journalister, i 2023 var det tal heldigvis noget lavere, fem dræbte, men det er stadigvæk stærkt foruroligende. *Gerardo Torres Tentería* blev dræbt den 11. maj af en gruppe bevæbnede mænd, der trængte ind i hans hus. *Luis Martín Sánchez Iñiguez* blev fundet med et stykke papir hæftet på liget den 8. juli og en uge efter blev *Nelson Matus Peña* fundet skuddræbt på en parkeringsplads i Acapulco. I september blev *Jesús Gutiérrez* dræbt af skud, der angiveligt var tiltænkt en gruppe politibetjente og i november blev fotojournalist *Ismael Villagómez* fundet skuddræbt i en bil. Vi har i Dansk PEN gennem mange år fulgt udviklingen, skrevet breve til den mexicanske ambassade og til udenrigsministeriet. Vi har også fået de andre nordiske PEN-centre med på forsøg på at skabe mere

opmærksomhed om de mange drab, bl.a. ved henvendelser til medierne, desværre med relativt begrænset effekt.

TYRKIET: I Tyrkiet sad omkring 40 journalister fængslet i 2022. Det tal er heldigvis faldet betragteligt, til nu 13 ifølge CPJ. Det betyder desværre ikke, at vilkårene for journalister i landet er blevet bedre. Uafhængige medier presses økonomisk af lovgivning, der begrænser deres muligheder for at overleve, journalister chikanes og anklages i sager, der trækker ud i årevis. Anklagerne, der ofte er opdigtede, lyder på spredning af misinformation, trusler mod statens sikkerhed og støtte til terror. Ud over angreb på medier og journalister er også en række tyrkiske forfattere og akademikere fortsat under anklage, blandt dem er professor i sociologi *Pinar Selek*, der i 2013 in absentia blev idømt livsvarigt fængsel, anklaget for at have ansvar for en eksplosion i 1998 i en basar i Istanbul, der kostede syv mennesker livet. I den første rapport fra politiet i Istanbul var der tale om en ulykke, en gasekspllosion, men senere ændredes det til, at der var tale om en bombe. Selek har qua sit arbejde som sociolog beskæftiget sig med kurdiske forhold, og med minoritetsgrupper som romaerne og armeniere. I januar 2023 udsendte de tyrkiske myndigheder en international arrestordre på Selek, der lever i eksil i Frankrig. De franske myndigheder har afvist at udlevere hende. Den kurdiske oppositionspolitikere og forfatter *Selahattin Demirtaş* har, siden han blev fængslet i november 2016 på udokumenterede anklager om terrorisme, fået over 100 anklager og adskillige domme på halsen. Sammenlagt risikerer han 142 års fængsel. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har krævet ham løsladt og tilkendt erstatning, men Demirtaş er fortsat fængslet og sagerne imod ham fortsætter. I fængslet har Demirtaş skrevet noveller og romaner, der har vundet anerkendelse, også udenfor Tyrkiet. Vi undersøger i Dansk PEN i øjeblikket om vi kan få et af hans værker udgivet på dansk. Retssagerne mod journalist og forfatter *Ahmet Altan* og journalist *Nazlı Ilıcak* og de øvrige anklagede i sagen om meddelagtighed i kupforsøget i 2016, fortsatte i 2023. I juni måned genåbnede myndighederne de tidligere anklager og en dommer forlængede i første omgang de anklagedes udrejseforbud. Fortsættelsen af retssagerne er foreløbig sat til februar 2024.

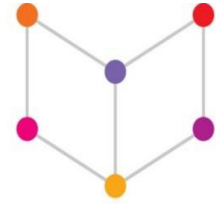
UKRAINE: PEN i Ukraine har i det seneste år rapporteret, at i omegnen af 50 angreb har ramt ukrainske og udenlandske journalister, hvoraf mindst 26 af dem ser ud til at have været målrettet. PEN Ukraine har også fortalt, at krigen foreløbig har kostet mindst 65 forfattere, digtere og andre kulturpersonligheder livet, hvoraf mange var medlemmer af PEN Ukraine. Nogle er dræbt i tjeneste ved fronten, andre som civile under de russiske angreb. Blandt de dræbte er forfatter og journalist *Viktoria Amelina*, digter *Volodymyr Valenko*, dokumentarfilminstruktør *Ruslan Volodin*, forfatter *Oleksandr Menshov*, forlægger *Valentyn Dobryi*, skuespilleren *Bohdan Kolesnyk* og forfatter *Maksym Petrenko*, og senest digteren *Maksym Kryvtsov* (billedet th), der mistede livet den 7. januar 2024. Han var en del af de væbnede styrker. Kilde: <https://pen.org.ua/en/lyudy-kultury-yakykh-zabrala-vijna-2023-rik> PEN Ukraine har i de sidste to år optaget en række spændende og fine samtaler under overskriften *Dialogues on War* mellem forfattere fra Ukraine og kolleger fra alle mulige lande i verden. Samtalerne kan ses her: <https://www.pen-international.org/case-studies/dialogues-on-war>

Link til Case listen

<https://www.pen-international.org/research/impunity-reigns-writers-resist-case-list-2022>

ICORN - Fribyer for forfulgte forfattere

I 2023 havde vi tre fribyer i Danmark: Hillerød, København og Aarhus. Der var fribygæster i henholdsvis Hillerød og København, mens Aarhus i et par år har holdt pause fra at huse en fribyforfatter eller kunstner. I december 2023 udløb de to års fribyophold for den belarusiske fotograf i Hillerød. Hillerød har af økonomiske grunde ikke inviteret en ny fribygæst. I København har fribykunstneren fra Bangladesh fået sit ophold forlænget til medio juni 2024. Derudover har Københavns Kommune besluttet at invitere en ny kunstner på fribyophold med forventet ankomst i foråret 2024.

Behovet for flere fribyer er stadig enormt ifølge ICORN, det internationale netværk af fribyer, og det er stadig en stor udfordring at få flere danske byer med i ordningen. Til sammenligning er der i både Norge og Sverige mere end 25 fribyer. I Danmark er det fortsat byerne alene, der skal løfte den økonomiske byrde, når de vælger at blive friby, så vi fortsætter i PEN med at arbejde for, at fribyerne kan opnå støttet af staten.

I juni måned var Mille Rode og Dorthe Lykkegaard til et opmuntrende møde med embedsfolk i Kulturministeriet om muligheder, udfordringer og ønsker i forhold til fribyordningen i Danmark. Som det er nu, så kan en friby søge 'Pulje til støtte af fribyer' i Slots- og Kulturstyrelsen om 30.000 kr. om året til aktiviteter. I 2023 fik Hillerød bevilget penge til deres fribykunstners fotoudstilling på det lokale bibliotek og København fik støtte til udgivelse af deres fribyforfatters novellesamling, som Dansk PEN udgiver i foråret 2024.

På mødet med Kulturministeriet betonedede vi, at et noget større statsligt tilskud til fribyerne vil animere byerne til at blive i ordningen og nye byer til at slutte sig til. Vi gjorde desuden opmærksom på, at vi også i Dansk PEN, hvor vi koordinerer det danske fribyarbejde, har et stort behov for at kunne deltage i danske, nordiske og internationale fribymøder. Vi afventer tilbagemeldinger fra Kulturministeriet i forhold til de ønsker, vi har fremsat.

Hillerøds borgmester, Kirsten Jensen, og Københavns kultur- og fritidsborgmester, Mia Nyegaard, har sendt en stærk opfordring til samtlige landets borgmestere om at melde deres byer ind i den internationale fribyordning. En opfordring til byerne om på den måde at være med til at gøre en konkret forskel i kampen for ytringsfrihed ved at huse en fribygæst i en periode på to år. Vi har fået tilbagemeldinger fra flere kommuner, der viser interesse og ønsker mere information om, hvad det indebærer at blive friby. Det er en dialog, de lokale fribykoordinatorer sammen med os i Dansk PEN meget gerne indgår i.

Det lokale netværk mellem fribyerne i Danmark og Dansk PEN fungerer godt og har stor betydning i forhold til sparring, idegenerering og aktiviteter. Men både i PEN og de danske fribyer værdsætter vi i høj grad også det fine samarbejde og den sparring og udveksling, vi har med vores partnere i Øresundsregionen - dvs. fribyerne i Lund og Malmö. Det betyder fx, at fribykunstnere på begge sider af Sundet deltager i events, talks, litteraturarrangementer mv. Dertil kommer det årlige netværksmøde med alle de svenske fribyer og den årlige Internationale ICORN-generalforsamling for alle fribyer. Disse møder med høj grad af networking har kolossal betydning både for fribykunstnere, koordinatore o.a. Med de danske fribyer har vi deltaget i ICORNs netværksmøde i Bruxelles i marts 2023, i det svenske nationale netværksmøde i Uppsala i oktober, i Forbidden Culture Week i Malmö i november. Et forsøg på at deltage i Kulturmødet Mors 2023 strandede desværre pga. manglende økonomi, men vi satser på at deltage i 2024, idet vi ser Kulturmødet som en god platform både for information om fribyordningen og for at få fribykunstnere på scenen, i debatter om ytringsfrihed, kunstnerisk frihed osv. En invitation til PEN om at deltage i en paneldebat om fribyer under Folkemødet på Bornholm i 2024 overvejes også.

Københavns Kommune skal være værtsby for ICORN's internationale generalforsamling i maj 2024, med omkring 300 deltagere fra hele verden i 3 dage. Forberedelserne er i fuld gang og der bliver både et flot officielt program og et fantastisk borgerrettet program rundt omkring i København!

Vi opfordrer Dansk PENs medlemmer til at deltage i arrangementerne i dagene 29.-31.maj – og så vil vi stadig opfordre medlemmerne til at gå i dialog med lokale byrådder, for at få flere byer med i fribyordningen.

Dorthe Lykkegaard er Dansk PENs kontaktperson vedr. fribyer.

Nordisk PEN-samarbejde

De nordiske PEN-centre, og i særdeleshed svensk, norsk og Dansk PEN, har en meget lang tradition for samarbejde og udveksling af ideer. Vi har gennem årene lavet utallige fælles udtalelser, støttet hinandens kampagner, sammen forberedt kongresindlæg og resolutionstekster, holdt nordiske træf på de internationale kongresser og på kryds og tværs besøgt hinanden. På sidste års kongres i Uppsala aftalte vi at de nordiske PEN-centre fremover mere regelmæssigt skal mødes for at

udveksle erfaringer, drøfte og forsøge at hjælpe hinanden med de udfordringer vi har, både til fælles og hver især, planlægge fælles initiativer og strategi, både med hensyn til det løbende arbejde, og i forhold til styrkelse og udvikling af den internationale PEN-organisation, noget vi er enige om, at der er et stort behov for. Siden har vi afholdt flere online møder og sidste efterår inviterede Finsk PEN til nordisk møde i Helsinki. Fra Dansk PEN deltog Mille Rode.

Mødet blev holdt i begyndelsen af december på finsk PENs nye, fine sekretariat i Tekstin talo (The House of Text) i Helsinki, kun et par dage før overrækkelsen af Nobels Fredspris til Narges Mohammadis familie i Oslo. Norsk PEN foreslog en fælles nordisk kampagne for frigivelse af de to fængslede PEN-kolleger, der i henholdsvis 2022 og 2023 modtog Nobels Fredspris, Narges Mohammadi i Iran og Ales Bialiatski i Belarus. Det var der stor opbakning til. Kampagnen indledes i februar/marts 2024 og vil fortsætte til de begge er løsladt.

Både Svensk og Norsk PEN deltager i ICORNs generalforsamling i København i dagene 29.-31. maj, det blev derfor aftalt at holde et nordisk møde i den forbindelse. Finsk PEN har ikke mulighed for at deltage, da de er travlt optaget af at forberede det næste årsmøde i Translation and Linguistic Rights Committee, som skal holdes i finsk Sameland i begyndelsen af juni 2024.

Æresmedlemmer

EGYPTEN

Galal El-Behairy, digter og sangskriver. Den 31. juli 2021 havde Galal El-Behairy afsonet sin dom på tre års fængsel.

Poet Galal El-Behairy is at risk after 80 days on hunger strike

EGYPT

Fængselsmyndighederne slap ham dog først den 3. august, hvor han blev ført til Kafr Shukr politistation. Her var han tilbageholdt frem til 15. august. Fra 16. august og tyve dage frem er det uklart hvor Galal opholdt sig. Den 5. september dukkede han op hos den øverste stats sikkerhedsadvokat (SSSP), hvor han blev mødt med nye anklager. Anklageren forlangte Galal varetægtsfængslet i 15 dage, nu anklaget for at "udbrede falske nyheder" og for at "slutte sig til en terrorgruppe". Siden da er hans varetægtsfængsling gentagende gange blevet forlænget uden yderligere forklaring. El-Behairys familie fortæller, at hans helbred er væsentligt forværret på grund af hans fængsling.

Galal El-Behairy indledte i sommeren 2023 en sultestrejke der var tæt på at koste ham livet. Der er ved udgangen af 2023 fortsat ikke afsagt dom, og hans helbred er yderligere svækket på grund af de dårlige forhold i fængslet. Æresmedlem af Dansk PEN fra 2020. Kontaktperson: Mille Rode.

IRAN

Sedigeh Vasmaghi, digter, menneskerettighedsadvokat og kvinde sagsaktivist. Hun kom til Sverige som fribyforfatter i 2012 efter at have modtaget dødstrusler. I 2017 rejste hun sammen med sin mand tilbage til Iran, men allerede ved ankomsten til Teheran blev hun arresteret og efterfølgende dømt til fem års fængsel for "propaganda mod regimet" af den iranske revolutionsdomstol. Baggrunden for dommen var den kritik, hun rettede mod myndighedernes voldelige angreb på massedemonstrationerne i Iran i 2016, hvor mange blev dræbt og såret af snigskytter fra tage og helikoptere og på klos hold skudt af soldater med maskingeværer. Fra sin fængselscelle var Vasmaghi blandt de 77 personer, der støttede en protest med krav om at stoppe myndighedernes brutale vold mod demonstranterne i efteråret 2019. Herefter blev der rejst nye sigtelser imod hende og i august 2020, da hendes sag endnu engang skulle for revolutionsdomstolen, nægtede hun at møde op til retssagen, fordi hun mener at sagen burde føres som en åben retssag, så offentligheden kan se, hvad der foregår. I september 2020 fik hun lagt yderligere et år til den dom, hun allerede afsonede. Sedigeh Vasmaghi har i mange år været en markant stemme i kampen for bl.a. kvinders rettigheder. Hun har tidligere været medlem af bystyret i Teheran. Sedigeh Vasmaghis første digtsamling, *En bøn om regn*, udkom på farsi i 1989 og på svensk i 2014.

Æresmedlem af Dansk PEN fra 2020. Kontaktperson: Mille Rode.

Nasrin Sotoudeh, forfatter og advokat. Hun er anklaget for at "spredde propaganda" og "konspirere mod statens sikkerhed". Som advokat har Nasrin i mange år kæmpet mod brug af dødsstraf i Iran og forsvaret kvinders ret til ikke at bære tørklæde. Hun har arbejdet tæt sammen med Nobels fredsprismodtager Shirin Ebadi. Nasrin Sotoudeh blev arresteret i september 2010 og idømt 11 års fængsel og forbud mod at virke som advokat i 20 år. Hun appellerede dommen og fik samme år nedsat straffen til seks års fængsel og ti års frakendelse af retten til at arbejde som advokat. I slutningen af 2015 blev hun løsladt, men i juni 2018 blev hun arresteret igen på nye anklager, der relaterer sig til "statens sikkerhed". I marts 2019 blev hun idømt ti års fængsel og 148 piskeslag, der blev lagt oveni seks andre anklager, der tilsammen gav

hende en dom på 38 års fængsel. Nasrin har flere gange sultestrejket i fængslet og familien er bekymret for hendes helbred. Æresmedlem af Dansk PEN fra 2020. Kontaktperson: Mille Rode

Narges Mohammadi, iransk aktivist og journalist, født i 1972. Direktør for Defenders of Human Rights Centre (DHRC), grundlagt af menneskerettighedsadvokat Shirin Ebadi, der modtog Nobels Fredspris i 2003. Narges Mohammadi blev arresteret den 10. juni 2010 og fik en dom på 11 års fængsel, som senere ved en appeldomstol blev nedsat til seks år. Anklagerne lød bl.a. på propaganda mod regimet ved at rapportere om brud på menneskerettighederne, samarbejde med Shirin Ebadi og

besøg hos politiske fanger i fængslerne. Narges Mohammadi blev løsladt i oktober 2020, efter at en domstol besluttede at nedsætte hendes straf. Hun havde ved løsladelsen alvorlige covid-19 symptomer, oveni et i forvejen meget svækket helbred. I 2021 fik hun endnu en dom på to et halvt år og 80 piskeslag for sin aktivisme i fængslet. Dommen blev i efteråret 2023 forlænget til sammenlagt 10 år og 9 måneders fængsel plus 154 piskeslag, hvorefter hun indledte en sultestrejke og i januar 2024 blev der føjet yderligere 15 måneder til dommen som følge af hendes protester og aktiviteter i fængslet.

I oktober 2023 tildelte Nobels Fredskomiteé årets fredspris til Narges Mohammadi. Prisen blev overrakt ved en ceremoni den 10. december, hvor Narges tvillinger, Kiana og Ali, modtog prisen på vegne af deres mor. Vi har ført kampagne for Narges Mohammadi siden 2012 og utallige gange sendt protester og appeller for hendes frigivelse. Æresmedlem af Dansk PEN siden 2014. Kontaktperson: Mille Rode.

KINA

Gao Yu, journalist, født i 1944. Blev den 24. april 2014 anholdt og senere anklaget for at have lækket et internt og hemmeligt dokument fra kommunistpartiet til udenlandske medier. Gao Yu blev i 2015 idømt syv års fængsel, men fik som følge af dårligt helbred senere samme år lov til at afsone resten af sin fængselsdom i husarrest eller på hospital. Gao Yu blev i april 2019 løst fra sin husarrest, men nægtes fortsat tilladelse til at rejse til Tyskland, som har tilbudt at modtage hende til lægebehandling. Aktuelt ved vi ikke, hvor hun befinder sig,

men hun er tilsyneladende aktiv på sin Twitter-konto. Her har hun bl.a. i juni 2020 skrevet, at hendes søn er blevet fyret fra sit job pga. hendes kritiske tweets om Corona-epidemien i Beijing. Gao Yu er stadig meget aktiv på sin twitter-konto og meget kritisk over for regimet. Hun kritiserer bl.a. den brutale inddæmningspolitik over for Corona: pigtråd til at indhegne potentielle smittede og andre redskaber.

Æresmedlem af Dansk PEN fra 2014. Kontaktpersoner: Anne Marie Ejrnæs, Hanne Marie Svendsen og Connie Bork.

Gulmira Imin, digter og moderator for uighur-websitet Salkin, født 1978. Gulmira Imin blev fængslet 14. juli 2009. Hun blev idømt livsvarigt fængsel for påstået deltagelse i uroligheder i

Urumqi 5. juli 2009. Ifølge rapporter blev hun udsat for tortur under de indledende forhør og tvunget til at underskrive et dokument, som hun ikke kendte indholdet af.

Æresmedlem af Dansk PEN fra 2020.

Kontaktperson: Anne Marie Ejrnæs

Ilham Tohti, forfatter, økonom og professor på Minzu Universitet i Beijing, født 1969. Ilham Tohti tilhører den etniske gruppe uighurerne og har i 2006 etableret et website, Uyghur Online, som havde til formål at tale uighurernes sag, men også at fremme dialogen mellem uighurerne og Han-kineserne. Han blev fængslet den 15. januar 2014 og senere samme år idømt livsvarigt fængsel for separatisme. Trods ihærdige protester verden over, bl.a. fra EU-parlamentet, er Ilham Tohti stadig fængslet på et ukendt sted. Tohti er blevet tildelt flere priser for sin kamp for demokrati, ytringsfrihed og menneskerettigheder, bl.a. i 2019 EU's menneskerettighedspris, Sahkarov-prisen, som hans datter Jewher Ilham modtog på hans vegne. Ilham Tohti

lider bl.a. af hjerteproblemer og risikerer ifølge oplysninger fra RSF at miste livet i fængslet. Siden 2017 har Ilham Tohti været uden kontakt med familie og advokater, og der er sået tvivl om han stadig er i live. I en mail den 1. februar 2024 har Jewher Ilham fortalt, at de kinesiske myndigheder har opsøgt familien og hævdet, at de kunne få lov til at besøge ham, men det vides endnu ikke, om det faktisk er tilfældet. Det håber de at finde ud af til sommer, når familien har mulighed for at rejse til Uighur-regionen. Æresmedlem af Dansk PEN fra 2014. Kontaktperson: Marianne Østergaard

Yao Wentian, forlægger fra Hongkong, født ca. 1941. Blev arresteret den 27. oktober 2013, anklaget for smugleri og i maj 2014 idømt en straf på 10 års fængsel. Alt tyder dog på, at fængslingen er politisk motiveret, og at Yao Wentian er kommet i myndighedernes søgelys på grund af sit samarbejde med den eksilerede dissidentforfatter Yu Lie. Yao Wentian har også udgivet flere bøger, der er forbudt i Kina. Yao Wentian lider af en række sygdomme, og han har under fængselsopholdet haft adskillige blodpropper. Yao Wentian står på Reporters Sans Frontières' liste over ti kinesiske journalister og kulturpersonligheder, der på grund af manglende lægebehandling er i fare for at dø under fængselsopholdet, og der er ikke kommet nyt om hans helbred siden november 2017. Yiu-Man-tin/ Yao Wentians familie har anmodet om, at han frigives på grund af helbredsproblemer, men denne anmodning er blevet afslået. Hans fængselsdom på ti år er dog blevet nedsat med otte måneder. Det var forventet at han blev frigivet i februar 2023, men vi har ikke modtaget information om at det skulle være sket. Æresmedlem af Dansk PEN fra 2014. Kontaktpersoner: Anne Marie Ejrnæs, Hanne Marie Svendsen.

SAUDI-ARABIEN

Raif Badawi (m) blogger og webredaktør, født 1983. Badawi etablerede i 2012 et website "Free Saudi Liberals" og blev i 2013 idømt ti års fængsel og 1000 piskeslag for at have krænkede Islam. Oveni fik han forbud mod at forlade Saudi Arabien i ti år samt en bøde på 1,5 mio. kr. Badawis kone og tre børn har siden Raif blev arresteret levet i

eksil i Canada og den canadiske regering har givet Raif statsborgerskab. Dansk PEN har siden 2014, sammen med menneskerettighedsorganisationer verden over, regelmæssigt demonstreret og protesteret over dommen. Raif Badawi blev løsladt 11. marts 2022, efter ti års fængsel. Han opholder sig ifølge hans kone fortsat på et sikkert sted i Saudi Arabien. Æresmedlem af Dansk PEN fra 2014. Kontaktpersoner: Aase Schmidt og Mille Rode.

Ashraf Fayadh, saudiarabisk digter, filmmand og kunstner af palæstinensisk oprindelse, Født 1980. Fayadh blev arresteret i 2013 efter at han havde haft en diskussion på gaden med en mand, der efterfølgende meldte ham til det religiøse politi. Han blev løsladt, men i januar 2014 blev han arresteret igen og anklaget for apostasi (frafald fra islam), og for upassende forhold til kvinder, baseret på billeder, politiet fandt på Fayadhs telefon. Anklagerne havde formentlig forbindelse til en digtsamling, Ashraf Fayadh fik udgivet i Libanon i 2008. Anklagen for apostasi byggede alene på vidneudsagn fra den mand, Fayadh tidligere havde været i diskussion med, samt de to politifolk, der havde anholdt ham. I 2015 blev han idømt dødsstraf, men i 2016 blev dommen ændret til otte års fængsel og 800 piskeslag. Ashraf Fayadh blev løsladt i august 2022, men af hensyn til hans sikkerhed fik vi først den gode nyhed i marts 2023, og det er ikke oplyst, hvor han opholder sig og hvordan hans tilstand er. Æresmedlem af Dansk PEN fra 2015. Kontaktperson: Mille Rode.

TYRKIET

Osman Kavala (m), forlægger, filantrop, borgerrettighedsforkæmper, menneskerettighedsaktivist, opr.

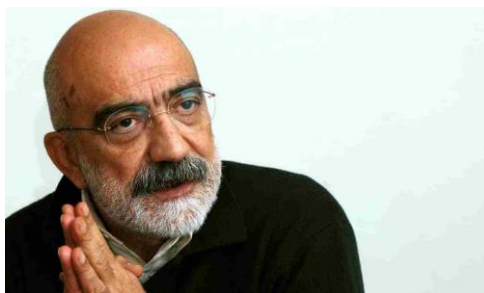

økonom, født 1957. Siden militærkuppet i 1980 har Kavala været stærkt engageret i sociale og kulturelle initiativer i Tyrkiet. Med det formål at bidrage til landets demokratiserings- og civiliseringsproces var han i 1983 med til at grundlægge İletişim Yayınları (İletişim Publishing House), der i dag er et af Tyrkiets største forlagshuse for forskningsformidling, nonfiktion og fiktion. Som grundlægger af gruppen Anadolu Kültür står Kavala bag en lang række projekter for kulturel diversitet og åben kunst- og

kulturdebat, herunder fx en række workshops for fængslede. I dag er Kavala selv fængslet på falske anklager om, at han skulle stå bag de såkaldte Gezi-Park-protester i Tyrkiet i 2013, en bevægelse, der efterhånden bredte sig og indbefattede ikke færre end 3,5 mio. borgere oven på en beslutning om at ombygge en naturpark til et indkøbscenter. For sin påståede rolle i den folkelige protest blev Kavala arresteret den 18. oktober 2017. Han blev frikendt den 18. februar 2020, men straks dømt på ny, nu for spionage, i en appeldom. I februar 2022 førte Det Europæiske Ministerråd sag mod Tyrkiet for ikke at bøje sig for Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols frifindelse af Kavala tilbage i 2019. I 2023 blev Kavala tildelt Václav Havel Human Rights Prize. Han sidder stadig i fængsel med en livstidsdom.

Nyt æresmedlem af Dansk PEN fra 2024. Kontaktperson: Mads Julius Elf

Ahmet Altan (m) journalist og forfatter, født i 1950. I avissammenhæng har han arbejdet både som reporter, udlandsredaktør og senest i fem år som chefredaktør på dagbladet Taraf, hvor han stoppede i september 2012. Siden har han især haft fokus på sit forfatterskab og udgivet både fiktion og essays.

Ahmet Altan blev arresteret den 10. september 2016 og blev den 16. februar 2018 idømt fængsel på livstid uden mulighed for prøveløsladelse. Livstidsdommen blev siden ændret til to domme på henholdsvis fem år og seks måneder og en dom på ti et halvt år.

Altan regnes for en af Tyrkiets store intellektuelle, og i Vesten er han

især kendt som en markant journalist, men hans romaner og essays har været bestsellere i Tyrkiet siden 1980'erne. I efteråret 2018 udkom en ny essay- og erindringsbog fra fængslet. Den udkom på dansk på Forlaget Underskoven i 2019 med titlen: "Jeg kommer aldrig til at se verden igen". I april 2021 blev Ahmet Altan mod forventning pludselig løsladt, men sigtelserne mod ham blev fastholdt. I juni 2023 var Ahmet Altan og hans medanklagede kolleger, journalisterne Nazlı Ilıcak, Yakup Şimşek og Fevzi Yazıcı, der tidligere havde fået dele af deres dom omstødt af ved en appelret, igen for retten. I første omgang fastholdt dommeren de anklagedes forbud mod at forlade Tyrkiet. I februar i år blev sagen genoptaget, og Ahmet Altan blev sammen med Ilıcak og Fevzi Yazıcı, dømt skyldig i "støtte af en terrororganisation uden selv at være medlemmer af den". De blev alle idømt fængselsstraffe, men på grund af alder blev det ændret til udrejseforbud og jævnlig kontrol hos politiet. Æresmedlem af Dansk PEN siden 2018. Kontaktpersoner: Anne Marie Ejrnæs, Connie Bork og Hanne Marie Svendsen.

Muharrem Erbey (m) advokat i menneskerettighedssager i det sydøstlige Tyrkiet og forfatter til adskillige artikler om kultur og menneskerettigheder samt udgiver af tyrkiske og kurdiske fortællinger. Som advokat har Erbey bl.a. ført sager ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, og han har modtaget den fornemme franske pris Ludovic-Trarieux International Human Rights Prize 2012. Erbey blev arresteret i december 2009 og bl.a. anklaget for at ydmyge den tyrkiske stat i taler holdt i udenlandske parlamenter, for at være

advokat for Diyarbakirs borgmester, Osman Baydemir, for frivilligt at følge en række anti-terror retssager, for at udtale sig til Roj TV – plus yderligere en stribe af absurde anklager. PEN mener, at samtlige anklager er politisk motiveret, og at han blev tilbageholdt på grund af den påståede forbindelse med kurdiske politiske partier. Erbey sad i mere end fire år (1.570 dage) uden dom i detentionsfængslet i Diyarbakir, men blev løsladt i april 2014. Sigtelserne mod ham blev dog opretholdt. Samme år modtog han Svensk PENS Tucholskypris. Den 28. marts 2017 blev Erbey idømt seks år og tre måneders fængsel for medlemskab af en ulovlig organisation. Dommeren lod ham gå, bl.a. fordi han allerede havde siddet fængslet i mere end fire år, men anklageren ankede afgørelsen. Erbey tabte appelsagen i 2019. Højesteret stadfæstede dommen på 6 år og 3 måneder. I praksis kom han kun til at sidde i fængsel en dag og er nu på fri fod, men skal melde sig på den lokale politistation 4 dage om ugen. I to år må han ikke arbejde som advokat. Til gengæld har han brugt tiden til at skrive en roman. Æresmedlem af Dansk PEN siden 2013. Kontaktperson: Anne Marie Ejrnæs og Connie Bork.

Ahmet Şık (m) journalist og politiker, født 1970. Han blev arresteret i marts 2011 og anklaget for medlemskab af og støtte til Ergenekon – en væbnet terrororganisation,

der planlægger kup mod den tyrkiske stat. Den 12. marts 2012 blev han løsladt, bl.a. efter internationalt pres, men sigtelserne blev opretholdt. Den 20. november 2016 blev Ahmet Şik imidlertid fængslet igen – nu sigtet for at sprede propaganda for adskillige terrororganisationer, og i november 2019 blev der rejst nye, alvorligere sigtelser mod ham, stadig knyttet til terrorparagrafferne.

Ahmet Şik har været æresmedlem af Dansk PEN siden 2012. Kontaktperson: Anne Marie Ejrnæs

Deniz Zarakolu (m) forfatter og oversætter, søn af Ayşe Nur Zarakolu og Ragıp Zarakolu (tidligere også æresmedlem af Dansk PEN), begge forlæggere og menneskerettighedsadvokater. Deniz Zarakolu har bl.a. udgivet bøger om den politiske filosof Thomas Hobbes og om Tyrkiets retsvæsen. Han blev arresteret den 7. oktober 2011 i sit hjem i Istanbul som led i en bølge af arrestationer af intellektuelle med bånd til det pro-kurdiske Freds- og Demokrati-Parti (BDP). Han blev varetægtsfængslet og anklaget for ledelse af både en væbnet organisation (iflg. straffeloven) og en

terrororganisation (iflg. anti-terrorloven). PEN er overbevist om, at det er falske anklager, og at han ikke har forbindelse til hverken terrorisme eller voldelige aktioner. Deniz Zarakolu blev frigivet den 27. marts 2014, efter to et halvt års varetægtsfængsling, men anklagerne mod ham er opretholdt, og han risikerer 6-12 års fængsel, hvis han dømmes. Deniz Zarakolu har dog ikke haft problemer med de tyrkiske myndigheder det sidste år. Æresmedlem af Dansk PEN siden 2013. Kontaktpersoner: Joan Schmidt, Connie Bork og Hüseyin Duygu.

Fængsel betyder *høje mure*
Fængsel betyder
begrænsning
Fængsel er *adskillelse fra*
det, der
er dyrebart for dig
Fængsel betyder *at blive*
holdt i krise

Men et menneske med tro,
der tror på frihed,
Ser, at efter krise kommer
sejr.
Ser ud over mure
hen over begrænsningerne og
adskillelserne
Holder fast i menneskelig
værdighed og værdier
og tester sin sjæl
selv i fængslet

Er fri.

Nasim Bagheri
Fængslet iransk digter

Året kort

JANUAR

13.januar – Møde med forfatter og medlem af bestyrelsen i PEN Belarus Hanna Yankuta, samt musiker, digter og essayist Levon Volski (Belarus) på Dansk PENs kontor.

19. januar – Nytårs-smugkro med bidrag af Birgitte Hesselaar, Niels Ivar Larsen, Cathrine Hasse og Mille Rode på Dansk PENs kontor.

FEBRUAR

14.februar – Litteratursalon i Sønderho med Erik Valeur og Lise Ringhoff på Café Nanas Stue i Sønderho, Fanø.

16.februar - Nordisk PEN-møde (zoom)

21.februar – Den International Modersmålsdag, en UNESCO-mærkedag, blev i 2023 markeret med stiftelse af Dansk PENs sprognetværk. Professor emerita Anne Holmen holdt oplæg om de mange modersmål, der tales i Danmark. Omkring 16-18 deltagere. Arrangementet blev

holdt i Dansk Forfatterforening i samarbejde med Dansk Oversætterforbund.

<https://photos.app.goo.gl/TBiVor1soh5h2BTY7>

22.februar - Møde med forfatter og musiker Pavlo Kroupchuk fra PEN Ukraine. Mødet blev holdt hos PEN i Dronningensgade

24.februar – Paneldebatmøde om Censur og selvcensur i krigstid, med Peter Viggo Jakobsen, Jeanette Serritzlev, Tine Johansen og Per Øhrgaard. Mødet blev holdt hos Dansk Journalistforbund.

MARTS

7.marts - Støtteoplæsning for den iranske bevægelse *Kvinde – Liv – Frihed* med Kristina Stoltz, Nillou Zoey Johannsen, Trine Andersen og Karen-Lise Mynster der læste tekster af kvindelige, iranske forfattere, introduceret af Mille Rode. Arrangementet blev holdt hos Thiemers Magasin på Vesterbro.

9.marts - Besøg af oversætter Violet Law. Arrangeret af Dansk PEN Sprognetværk i samarbejde med Tibet-komiteén. Violet Law har oversat *Voices from Tibet*. Arrangementet satte netop fokus på mulighederne og begrænsningerne for at ytre sig på tibetansk i Tibet og i Kina, og på ytringsfrihed generelt. Arrangementet blev holdt i Dansk Forfatterforening. <https://photos.app.goo.gl/XXdxEnAX9VUuu64t5>

10.-11. marts - Women Writers Committee holdt i forbindelse med deres årsmøde et onlinearrangement med digtoplæsning til støtte for den iranske protestbevægelse *Kvinde – Liv – Frihed*.

22. marts - Ordinær PEN generalforsamling i Dansk Forfatterforening, Strandgade

23.-25. marts – Fribynetværket ICORN holdt generalforsamling i Bruxelles. Dorthe Lykkegaard og Mille Rode deltog sammen med Københavns fribykoordinatorer, der fik overrakt stafetten med afholdelse af den næste internationale ICORN-generalforsamling. Den bliver holdt i maj 2024.

APRIL

19.april – Offentligt arrangement på biblioteket i Hillerød med besøg og oplæsning af de belarusiske forfattere, der har bidraget til Belarus-antologien.

MAJ

12.-14. maj Den internationale Writers in Prison Committee (WiPC) mødtes til årsmøde i Zagreb under overskriften: *“Free the Wor(l)d in Times of War and Repression”*. Fra Dansk PEN deltog Cathrine Hasse.

31. maj – Dansk PENs sprognetværk holdt møde om Sprogpanelets aktuelle rapport. Sprogpanelet henhører under Kulturministeriet og havde blandt andet fokus på oversættelse og udgivelse af romaner, bøger m.v., der oprindeligt er skrevet på andre kildesprog end de gængse. Oplæg ved Johanne Gormsen Schmidt. Arrangementet var i samarbejde med Dansk Oversætterforbund og blev holdt i Dansk Forfatterforening.

<https://photos.app.goo.gl/NuAeXg9pZpCaVYBU8>

JUNI

1.juni – PENs Tyrkiet-netværk stiftelse og debat om Tyrkiet efter valget med PEN Internationals præsident Burhan Sönmez (online), Allan Boye Thulstrup fra Dansk Journalistforbund, Yurdal Cicek, i bestyrelsen for Amnesty International Danmark, og Mads Julius Elf, vicepræsident i Dansk PEN. Mødet blev holdt i Dansk Journalistforbunds lokaler i København.

6. juni – Smugkro med Klaus Rothstein om *Den Sorte Mand*, racisme, woke og hvidhed i dansk litteratur, i samtale med Mille Rode. Arrangementet blev holdt i Thiemers magasin på Vesterbro.

7. juni – ITHAKA, film om Julian Assanges families kamp for hans frihed. Grand Bio, efterfulgt af en samtale med filmens fotograf Niels Ladefoged, dramatiker og kurator Nina Larissa Bassett og fra Dansk PEN Mille Rode.

10. juni – Dansk PEN Afrikanetværk deltog med en stand på den store Afrikafestival på Nørrebro i København.

Standholdere var Trine Andersen, Cathrine Hasse og Jørgen Chr. Wind Nielsen. Mange kom til og spurgte til Dansk PEN, Afrikanetværket og aktiviteter generelt. Det gav en god synlighed. <https://photos.app.goo.gl/o4dVJA2Bpa5WRtzT6>

16. juni – Bosnien-Hercegovina aften med oplæsning af bl.a. Milena Rudez, Aleksandar Sajin, Jørgen Chr. Wind Nielsen.

Dansk PEN Sprognævnet hjalp med at arrangere aftenen. Vi fik ovenikøbet besøg fra ambassaden i København. Mødet blev holdt i samarbejde med poesinetværket i Dansk Forfatterforening og blev holdt dér. <https://photos.app.goo.gl/svfevdYnw6N6eHat8>

23.-24. juni – Dansk PEN Sprognævnet arbejder sammen med PEN Internationals Translation and Linguistic Rights Committee (TLRC), hvor Jørgen Chr. Wind Nielsen er næstformand, sekretær og har ansvaret for et nyhedsbrev. TLRC holder styregruppemøder online, et årsmøde (i 2023 online) samt et præ-kongressmøde (i 2023 også online).

28. juni – møde med den cubanske rapper David D. Omni, der var i landet for at optræde på Roskilde Festivalen i et samarbejde med danske rappere (Rapolitics). David D. Omni er i eksil i Mexico, og venter på at familien, der fortsat er i Cuba, kan følge efter. Mødet blev holdt på PENs kontor. Efterfølgende hjalp Dansk PEN med kontakt til bl.a. Mexicansk PEN, der har sørget for indlogering til familien.

AUGUST

13. august, Michael Svennevigs tilbagevendende kulturfestival, der afvikles over flere dage rundt om i København, havde traditionen tro sin afslutning i gårdhaven i Dronningensgade. Overskriften på årets festival var "Kærlighed? Festival om drømme og fællesskab".

Her deltog Knud Vilby, Linne Windfeldt Valling Rasmussen, Hanne Kvist, Peter Vadim og Salim Abdali, Trine Andersen, Benedicte Riis, Jakob Hero, Rodolph Geraci, Qaali Schmidt-Sørensen og Rebecca Langley. Vært var som altid Michael Svennevig.

SEPTEMBER

12.-22. september – PEN International komité-møder (online)

26.-28. september – PEN International kongres (online)

28. september – Debatmøde om bogbrændinger og forbud. Med indledning ved Charlotte Engberg efterfulgt af

en livlig paneldebat med Cathrine Hasse, Per Øhrgaard, Nina Palesa Bonde og bl.a. René Offersen som opponenter. Arrangementet foregik i kantinen på Dagbladet Information.

OKTOBER

1.oktober – Oktober 43', arrangement i anledning af 80-året for redningen af de danske jøder.

Arrangementet foregik i Kunstmuseet Louisianas koncertsal og blev til i samarbejde med Humanity In Action.

Velkomst ved Anders Jerichow, med øvrig deltagelse af Bjørn Bredal, Thomas Haarder, Lene Ewald Hesel, Mirjam Capelle, Adam Holm, Bent Blüdnikow og Simon Kratholm Ankjærgaard.

21.-25. oktober deltog Per Øhrgaard i et møde hos Ukrainsk PEN i Kyiv, som også havde deltagere fra PEN-centrene i Norge, Sverige, Finland, Bosnien og Montenegro. Ukrainsk PEN gør en stor indsats for ordets magt midt i krigshandlingerne. Man tager sig af sårede eller på anden vis traumatiserede skribenter og sørger for transporter af bøger til frontområdet, hvor biblioteker er blevet beskadiget eller ødelagt.

27.oktober – 100-året for det Osmanniske riges død og Tyrkiets fødsel.

Demonstration ved den tyrkiske ambassade i Hellerup.

NOVEMBER

15. november – Day of the Imprisoned Writer, online kampagne for fire fængslede eller forfulgte forfattere: María Christina Garrido Rodríguez, Go Sherab Gyatso, Iryna Danylovyh og Soulayman Raissouni [Day of the Imprisoned Writer 2023 — PEN International \(pen-international.org\)](https://www.pen-international.org/)

27. november – To på hinanden følgende foredrag på IBC-Kolding for godt 400 elever om menneskerettigheder, ytringsfrihed, hate speech og Dansk PENs arbejde. Anledningen var et temaforløb på skolen.

DECEMBER

5.december – Den årlige brevskrivning til fængslede kolleger blev denne gang holdt i samarbejde med Dansk Forfatterforening og med mange nye brevskrivere. En fin ny tradition med at samle foreningerne om at skrive breve er nu sat i søen.

11.december – Vi holdt en velbesøgt litterær jule-smugkro for forbudt og censureret litteratur på Løves Bogcafé og Vinbar i Aarhus. Her læste Puk Qvortrup, Helle Dalgaard, Svend Aage Madsen og Sidse Laugesen højt af forbudte tekster.

Medlemmer

Ved årets slutning havde foreningen 433 medlemmer. Foreningens økonomi, og dermed vores arbejde og mulighed for at handle når der er behov for det, er helt og aldeles afhængig af at vi er mange medlemmer, der bidrager, ikke mindst med betaling af kontingentet. Kort og godt er det sådan, at jo flere vi er, des mere kan vi

udrette. Heldigvis kommer der hele tiden nye medlemmer til og bestyrelsens ambition om at nå de 500 medlemmer er ikke urealistisk. Hvis vi med udgangen af 2026 nærmer os de 600 medlemmer, så vi ved at kunne matche Norsk og Svensk PEN. Det kræver en indsats, ikke alene fra bestyrelsen, men også fra foreningens medlemmer. **Derfor, hvis I kender nogen der ikke er medlemmer, men som I mener måske burde være det, så kan I enten give sekretariatet besked, så vi kan sende dem en opfordring, eller I kan foreslå, at de selv henvender sig.**

Siden sidste generalforsamling har vi desværre også mistet seks gode, mangeårige medlemmer: Hans Hertel, Hans Edvard Nørregård-Nielsen, Frands Mortensen, Niels I Meyer, Else Henneberg og senest i januar 2024 Mette Dalsgaard.

Æret være deres minde!

Støttekredsen:

Støttekredsen blev sin tid etableret, så forlag, foreninger og virksomheder mv. gennem et støtte-medlemskab kunne indgå i et samarbejde med PEN og bidrage økonomisk til foreningens arbejde, men støttekredsen har hele tiden og i høj grad OGSÅ været for enkeltpersoner, der sympatiserer med foreningens formål og arbejde, men måske ikke umiddelbart ser sig selv som en del af målgruppen for et regulært medlemskab.

Da Dansk PEN for 100 år siden blev stiftet under navnet PEN-klubben, så var tale om en litterær klub for udvalgte, skrivende folk – profilerede forfattere, forlæggere, journalister og intellektuelle.

I dag tolker bestyrelsen foreningens vedtægter om almindeligt medlemskab meget bredt. Det er ikke afgørende om man er *skrivende*. Som medlem af PEN kan man sagtens være bibliotekar, arbejde med film, tv- og radio, være blogger, web-, reklame-, eller kommunikationsmedarbejder mv. Det er heller ikke afgørende, at man beskæftiger sig med poesi eller skønlitteratur, det kan akkurat lige så godt være kunst, politik, journalistik, økonomi, klimaet eller andre fagområder, man har interesse i eller har specialiseret sig indenfor.

Vedtægternes forældede bestemmelse om, at man skal have bopæl i Danmark, ser bestyrelsen også let på. Mange forfattere og andre har bosat sig i udlandet, men har stadigvæk en stærk tilknytning til og måske også deres primære publikum i Danmark. De er naturligvis også meget velkomne som medlemmer af PEN. Men måske ser man ikke sig selv som en oplagt del af målgruppen for et almindeligt medlemskab af PEN, hvis man sygeplejerske, lagerarbejder, medicinaldirektør eller kommunal embedsmand. Til gengæld er man inderligt velkommen som medlem af støttekredsen. Kredsen medlemmer bliver inviteret til foreningens åbne arrangementer og de modtager vores nyhedsbreve. Desuden bestemmer de selv størrelsen på det årlige beløb de vil støtte PENs arbejde med.

Dansk PENs støttekreds er for alle og enhver, virksomheder, organisationer og foreninger såvel som enkeltpersoner, der sympatiserer med foreningens formål og arbejde og vil støtte indsatsen.

Økonomi

Foreningens økonomi har i flere år været sårbar, ikke mindst fordi udgifterne til fællessekretariatet og de store, udgiftstunge aktiviteter, såsom BogForum, deltagelse i de internationale møder og koordinering af

Dansk PENs støttekreds i 2023

Gyldendal
Dansk Journalistforbund
Forlæggerforeningen
Gutkind
Carlsbergfondet
Lindhardt & Ringhof
People's Press
Forlaget Multivers
U Press
Per Nørhaven A/S
Aarhus Universitetsforlag

- samt en række enkeltpersoner

den nationale fribyindsats har belastet foreningens økonomi betragteligt. Det er særligt disse udgifter det generelt er svært at få støtte til gennem fondsbevillinger.

I 2023 måtte vi opgive BogForum fordi pengene ikke var der, og til alt held blev den internationale kongres afholdt online, så vi undgik at skulle skaffe penge til rejse og deltagelse. Men det klares ikke ved besparelser alene. Dels er opgaverne vokset og er blevet mere mandskabs- og ressourcekrævende, dels står vi overfor en større udfordring fordi en del af PENs medlemmer er ved at være oppe i årene, og der er derfor et stort behov for at tiltrække nye og yngre medlemmer, som kan bidrage og føre arbejdet videre. Begge dele er i øvrigt udfordringer, vi har til fælles med PEN-centre over hele verden.

Foreningen har nu eksisteret i 100 år. Det vidner om, at den er bygget på et solidt fundament. Vi er ikke det mindste i tvivl om, at unge forfattere, digtere, forlæggere, journalister og andre, der interesserer sig for ytringsfrihed, for samtale frem for konflikt og ikke mindst for litteratur, vil finde vej til PEN og på bedste vis bære foreningen ind i dets næste århundrede, men det kræver en særlig og målrettet indsats over de kommende år. Den opgave har bestyrelsen taget hul på i det år der er gået.

Vi søgte i efteråret, og har lykkeligt kort før jul fået tilsagn om to store bevillinger, dels fra Aage og Johanne Louis-Hansens Fond, dels fra Hoffmann og Husmans Fond. Sammenlagt vil vi i de kommende tre år modtage 300.000 kr. årligt fra disse to fonde. Pengene skal bruges til at styrke og udvikle Dansk PEN, bl.a. gennem øget synlighed og medlemshvervning.

I 2023 har vi desuden fået tilskud fra Statens Kunstfond, kulturministeriets Pulje til støtte for landsdækkende, almennyttige organisationer, Andreas Harboes Fond og Plums fond, der fortsat bevilger PEN plads i det fælles sekretariat.

Bestyrelsen i 2023

Bestyrelsen konstituerede sig på sidste generalforsamling med Cathrine Hasse som præsident, Trine Andersen og Mads Julius Elf som vicepræsidenter og Marianne Østergaard som kasserer. Den øvrige bestyrelse bestod i 2023 af Asef Soltanzadeh, Jørgen Chr. Wind Nielsen, Mathilde Walter Clark, Lone Theils, Sally Altschuler og Niels Ivar Larsen.

Mathilde valgte i foråret at udtræde af bestyrelsen på grund af andet presserende arbejde, hvilket bestyrelsen beklagede dybt, men godt kunne forstå. Bestyrelsen besluttede sig for ikke at søge en suppleant, men vente med at finde nye kandidater til bestyrelsen til generalforsamlingen i 2024.

Der har været afholdt ni bestyrelsesmøder i løbet af året, alle på PENs sekretariat.